

Statsforvaltaren I Møre Og Romsdal
Postboks 2520
6404 Molde

Deres ref.: 2022/15

Vår ref.: 22/370

Vår dato: 15.02.2023

Saksbehandler: Kjersti Barbakken // Kontoret for
kvalifisering og sosiale tjenester

Økonomisk stønad med vilkår i DIGISOS

Arbeids- og velferdsdirektoratet viser til mottatt henvendelse 09.11.22, hvor dere ber om en avklaring på hvorvidt det er lovlig at NAV-kontoret gjennom Digisos stiller vilkår (krav) om å levere dokumentasjon før utbetaling av stønad for neste måned. I denne forbindelse viser dere til Arbeids- og velferdsdirektoratets brev datert 23.02.21, presentasjonen av ny innsynsløsning for NKS v/Team Digisos 26.10.22 og rundskrevet pkt. 4.18.1 og 4.20.1.

Arbeids- og velferdsdirektoratets vurdering

Generelt om vilkår og innhenting av opplysninger

Opplysninger skal så langt som mulig innhentes i samarbeid med tjenestemottaker eller slik at vedkommende har kjennskap til innhenting, jf. sosialtjenesteloven § 43. I rundskrevet pkt. 5.43.1 er det presisert at NAV-kontoret skal sikre at saken er så godt opplyst som mulig før det treffes en avgjørelse om tjenester etter loven. Sosialtjenesteloven oppstiller ikke et krav om at det må fremlegges dokumentasjon for å behandle / ta stilling til en søknad om økonomisk sosialhjelp. Ofte brukes likevel begrepet «dokumentasjonskrav» for å skille dette fra vilkår. NAV-kontoret må gjøre en konkret og individuell vurdering av hvordan opplysningene skal dokumenteres. Det innebærer å vurdere om det er tilstrekkelig at en opplysning kan tas imot muntlig, eller om det er nødvendig å innhente skriftlig dokumentasjon.

Innhenting av opplysninger («dokumentasjonskrav») og vilkår har to forskjellige formål.

NAV-kontoret har som nevnt plikt til å opplyse saken så godt som mulig før vedtak treffes, og må derfor etterspørre opplysninger før de tar stilling til søknaden om økonomisk stønad. Innhenting av opplysninger (evt. dokumentasjon) skjer før hjelpen er innvilget, for å få opplyst saken tilstrekkelig til å kunne vurdere om søkeren har behov for stønad.

Et vilkår stilles først når økonomisk stønad er innvilget. Et brudd på vilkår kan sanksjoneres med at allerede ytt hjelp blir redusert.

NAV // ARBEIDS- OG VELFERDSDIREKTORATET // KONTORET FOR KVALIFISERING OG SOSIALE TJENESTER

Postadresse: Postboks 354 // 8601 MO I RANA

E-post: arbeids.og.velferdsdirektoratet@nav.no

www.nav.no //

Det kan stilles vilkår om å bruke stønaden på bestemte måter, for eksempel å betale husleien. For å følge opp, kan en enkel måte å kontrollere dette på være å levere kvittering. Dersom NAV-kontoret ikke får den dokumentasjonen de etterspør, må de gjøre en sannsynlighetsvurdering knyttet til om vilkåret er oppfylt. Ev konsekvens på brudd på vilkår skal behandles slik det er beskrevet i rundskrivet. Vi vil presisere at vedkommende senere kan fremlegge kvittering eller dokumenter på annen måte, og da må NAV-kontoret behandle dette på nytt.

Innsynsløsning for bruker

Innsynsløsningen for bruker tilbyr brukere innsyn i saksbehandlingen for søknader om økonomisk sosialhjelp som er sendt digitalt via nav.no, og tilbyr en sikker digital kanal for utveksling av opplysninger knyttet til søknaden. Team Digisos gjennomgikk denne løsningen på møte med Statsforvalterne 26.10.22, Det ble blant annet vist eksempler på hva som kan ligge under «dine oppgaver» i løsningen. Vi vil presisere at alle løsninger fra Team Digisos er kvalitetssikret av (fag/personvern)jurist.

Det var satt opp to eksempler på oppgaver i Digisos sin gjennomgang av innsynsløsningen. Det ene var at brukeren har et vilkår om å betale husleien hver måned. Dette er vilkår som kan stilles med hjemmel i sosialtjenesteloven §§ 20 og 20a, under forutsetning at de øvrige kravene til vilkår er oppfylt.

Det andre var at brukeren må levere opplysninger, som i dette tilfellet var kopi av kvittering for betalt husleie forrige måned. Som nevnt over, vil dette være en måte å kontrollere at et vilkår er oppfylt. Det bes altså om opplysninger / dokumentasjon som er knyttet til vilkårene som er stilt, noe det er anledning til i henhold til vilkårlæren. Dette er ikke det samme som innhenting av opplysninger / dokumenter for å få utbetalt allerede innvilget økonomisk stønad, eller «dokumentasjonskrav».

I noen situasjoner, hvor det f.eks. er avtalt med brukeren (gjennom samtykke fra brukeren) at innvilget stønad skal utbetales til andre (f.eks. kreditor), kan NAV-kontoret være i behov av ytterligere informasjon for å få utbetalt stønaden til rette vedkommende. Dette kan f.eks. være en faktura med KID-nummer. Dette er bakgrunnen til hvorfor det i innsynsløsningen for bruker gis informasjon om at han eller hun må levere opplysninger for at NAV-kontoret kan utbetale stønaden. Dersom slik informasjon ikke leveres, vil konsekvensene kunne være at NAV-kontoret ikke får betalt innvilget stønad til en kreditor som opprinnelig avtalt. Brukeren vil imidlertid likevel få utbetalt stønaden til seg. Vi ser at denne informasjonen i løsningen kan fremstå som upresis, og vil se nærmere på dette.

Med hilsen

Nina Strømmen
seksjonssjef
Kontoret for kvalifisering og sosiale tjenester

Kjersti Barbakken
seniorrådgiver
Kontoret for kvalifisering og sosiale tjenester

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen signatur

Kopi til

Statsforvaltaren i Rogaland
Statsforvaltaren i Vestland
Statsforvalteren i Agder
Statsforvalteren i Innlandet
Statsforvalteren i Nordland
Statsforvalteren i Oslo og Viken
Statsforvalteren i Troms og Finnmark
Statsforvalteren i Trøndelag
Statsforvalteren i Vestfold og Telemark

Mottakerliste

Statsforvaltaren I Møre Og Romsdal

ARBEIDS- OG VELFERDS DIREKTORATET AVD
FYRSTIKKALLÉEN
Postboks 354
8601 MO I RANA

Saksbehandlar, innvalstelefon

Oddhild Johnsen, 71 25 84 53

Økonomisk stønad med vilkår før utbetaling - Digisos

Vi viser til Arbeids- og velferdsdirektoratet sitt brev datert 23.02.2021, ref 21/1000 og til Team Digisos v/ Lovise Justad sin digitale presentasjon av ny løsning for innsyn for Statsforvaltarane onsdag 26.10.22.

I presentasjonen av Digisos på «brukars side», kom det fram «vilkår» som brukar måtte oppfylle. For eksempel å levere inn dokumentasjon på at husleige førre månad var betalt. På «NAV kontaktsenter (NKS) side» såg vi teksten: Dokumentasjonskrav før utbetaling av stønad.

Dette vurderer vi som å være i motstrid til direktoratets presisering i brevet (dersom vi har forstått det rett). Det står blant anna:

«Vi finner grunn til å presisere at dokumentasjon på inntekter og utgifter er en del av vurderingen som gjøres i forbindelse med opplysningen av saken, og vurdering av stønadsbehov. Det er ikke anledning til å stille vilkår om innlevering av dokumentasjon for å få utbetalt stønad til livsopphold som NAV-kontoret allerede har vurdert at tjenestemottaker har en vedtaksfestet rett til»

I same brev står det også at «det ikke er anledning til å holde tilbake innvilget stønad»

I NAV sine vedtak ser vi ofte ei samanblanding av omgrepet «vilkår»; at det både kan handle om kva som skal til for at ein har rett til økonomisk stønad etter sosialtenestelova § 18 og vilkår etter §§ 20 og 20a. Vår erfaring er og at NAV-kontor stiller mange «vilkår» i sine vedtak, dette utan at dei er heimla i §§ 20 eller 20a. Desse har nok sitt utgangspunkt i vedtaksmalane og det vi erfarer er manglande kompetanse i NAV-kontora.

I rundskrivet punkt 4.18.1 står det

«Bestemmelsen omtaler betingelsene for rett til stønad til livsopphold. Den som ikke har tilstrekkelig med penger til å dekke sine levekostnader gjennom arbeid, egne midler eller ved å gjøre gjeldende økonomiske rettigheter, har krav på økonomisk stønad. Når alle andre inntektsmuligheter er utnyttet fullt ut, men ikke strekker til, har den som ikke kan sørge for sitt livsopphold rett til stønad, uansett årsaken til hjelpebehovet. En persons hjelpebehov skal likevel vurderes ut fra den nåværende situasjonen, og vedkommende kan ha krav på stønad inntil andre økonomiske muligheter kan gjøres gjeldende»

I rundskrivets punkt 4.20.1 står det:

«Vilkår skal kun settes i vedtak om tildeling av økonomisk stønad, som ledd i den videre oppfølgingen av tjenestemottaker. Vilkår innebærer en aktivitet eller handling som kan bidra til at tjenestemottaker blir selvforsørget på annen måte enn ved å motta økonomisk stønad. Vurderingen av tjenestemottakers rett til økonomisk stønad, må ikke forveksles med vilkårssetting. Krav til dokumentasjon for å kunne vurdere om betingelsene for økonomisk stønad er oppfylt, er ikke det samme som vilkår etter denne bestemmelsen»

Å stille et slikt vilkår etter § 20 har heilt spesifikke krav til saksbehandling og godt skjønn, det må også være i same vedtaksperiode og konsekvensen er kun reduksjon ned til forsvarlig nivå. Stønadene kan ikkje stansast.

Lovleg og lik handtering frå NAV-kontoret, Digisos, Statsforvaltaren og Arbeids- og velferdsdirektoratet er nødvendig.

1. Vi ber Arbeids- og velferdsdirektoratet avklare om det er lovleg at NAV-kontoret gjennom Digisos stiller vilkår (krav) om å levere dokumentasjon før utbetaling av stønad for neste månad. Dette står i tilfelle i motstrid til brevet vi har vist til.
2. Vi ser det og som nødvendig at dei som har sosialtenestelova som arbeidsfelt i direktoratet, er i dialog med TEAM-Digisos for å sikre at Digisos er og utviklar seg, i tråd med krava i lovverket og avklaringar frå direktoratet.

Med helsing

Grete Teigland (e.f.)
direktør

Oddhild Johnsen
sosialfagleg seniorrådgivar

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

STATSFORVALTEREN I VESTFOLD OG TELEMARK AVD SKIEN	Postboks 2076	3103	TØNSBERG
STATSFORVALTEREN I INNLANDET	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
STATSFORVALTAREN I ROGALAND	Postboks 59 Sentrum	4001	STAVANGER
STATSFORVALTEREN I TRØNDELAG	Postboks 2600	7734	STEINKJER
STATSFORVALTEREN I AGDER	Postboks 504	4804	ARENDAL
STATSFORVALTAREN I VESTLAND	Njøsavegen 2	6863	LEIKANGER
STATSFORVALTEREN I TROMS OG FINNMARK	Postboks 700	9815	VADSØ
STATSFORVALTEREN I OSLO OG VIKEN	Postboks 325	1502	MOSS
STATSFORVALTEREN I NORDLAND	Postboks 1405	8002	BODØ